

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

IHMISOIKEUSKESKUS

Toimintasuunnitelma 2019

**IHMISOIKEUSKESKUS
TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2019**

Hyväksytty Ihmisoikeusvaltuuskunnassa
14.1.2019

Ihmisoikeuskeskuksen resurssit	4
Ihmisoikeuskeskuksen toiminnan päälinjat	4
Vuoden 2019 toimintasuunnitelma	5
Perus- ja ihmisoikeuksien edistäminen	5
Perus- ja ihmisoikeuksista tiedottaminen	5
Koulutus ja kasvatus perus- ja ihmisoikeuksista	6
Perus ja ihmisoikeustutkimus	6
Perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen seuranta	7
YK:n vammaisyleissopimuksen edistäminen ja seuranta	7
Ihmisoikeusvaltuuskunnan toiminta ja muu yhteistyö	8
Osallistuminen kansainväliseen ja eurooppalaiseen yhteistyöhön	8

Ihmisoikeuskeskuksen resurssit

Ihmisoikeuskeskuksen vuoden 2019 talousarvio on 625,000 euroa. Tämän lisäksi eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian eduskunnalta ikäihmisten oikeuksien valvontaan ja edistämiseen saamasta 250,000 euron lisämäärärahasta vuodelle 2019 Ihmisoikeuskeskukselle on jyvitetty palkka- ja toimintakuluihin noin 110 000 euroa. Käytettävissä olevat taloudelliset resurssit vuodelle 2019 lisämäärärahan jälkeen ovat yhteensä 735,000 euroa.

Ihmisoikeuskeskuksessa on vuonna 2019 pysyviä virkoja viisi (johtaja, kolme asiantuntijaa ja hallintoassistentti). Näiden lisäksi vuonna 2019 rekrytoidaan keskukselle määräaikainen asiantuntija (VL11). Tarpeen mukaan - ja tilojen salliessa - voidaan ottaa harjoittelijoita avustaviin tehtäviin. Ihmisoikeuskeskuksella ei ole omaa tiedottajaa, vaan viestintää tehdään virkatyönä ja käyttäen ostopalveluita.

Ihmisoikeuskeskus on hallinnollisesti osa eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaa eikä maksa käytettävissä olevasta infrastruktuurista.

Ihmisoikeuskeskuksen toiminnan päälinjat

Ihmisoikeuskeskuksen toiminnot päälinjat ovat:

- perus- ja ihmisoikeuksien (PIO) edistäminen (tiedotus, koulutus ja kasvatus)
- riippumaton perus- ja ihmisoikeusseuranta ja raportointi;
- vammaisten henkilöiden oikeuksien edistäminen ja seuranta;
- Ihmisoikeusvaltuuskunnan toiminta ja muu kotimainen yhteistyö;
- eurooppalainen ja kansainvälinen yhteistyö;

Vuoden 2019 toimintasuunnitelma

Perus- ja ihmisoikeuksien edistäminen

Perus- ja ihmisoikeuksista tiedottaminen

- Laaditaan säännöllisesti kansainvälistä katsausta.
- Tiedotetaan ajankohtaisista PIO-teemoista ja omasta työstä
- Tiedotetaan YK:n vammaisyleissopimuksesta, YK:n vammaiskomitean työstä, omasta ja Ihmisoikeusvaltuuskunnan alaisen vammaisten ihmisoikeuskomitean (VIOK) toiminnasta.
- Tiedotetaan ikäihmisten oikeuksista.
- Tehdään uusille kansanedustajille ja europarlamentaarikoille räätälöity paketti ajankohtaisista PIO-kysymyksistä ja tiedotetaan siitä eduskunnassa.
- Järjestetään kutsu- ja yleisötilaisuuksia ajankohtaisista aiheista.
- Järjestetään toimittajatapaamisia yhdessä oikeusasiamiehen kanssa.
- Turvataan viestinnän esteettömyys ja saavutettavuus keskuksen verkkosivuilla ja muussa tiedottamisessa. Lisätään selkokielistä viestintää.
- Hankitaan oman viestinnän tueksi asiantuntijapalveluja (vaikuttamistyöhön ja kohdennettuun tiedottamiseen).
- Hyödynnetään tiedottamiseen perus- ja ihmisoikeusalan verkostoja (ihmisoikeusvaltuuskunta, valtioneuvoston PIO-verkosto).
- Käytetään tiedottamiseen sosiaalisen median kanavia (Twitter, FB).

Koulutus ja kasvatusta perus- ja ihmisoikeuksista

- Jatketaan Ihmisoikeuskeskuksen PIO-luentosarjan markkinointia ja kehittämistä. Valmistellaan koulutusaineistot YK:n vammaisyleissopimuksesta sekä alkuperäiskansojen oikeuksista.
- Vahvistetaan PIO-koulutuksen saatavuutta yhteistyön kautta mm. valtioneuvoston eOppiva-koulutusalueen avulla.
- Viedään loppuun yhteishanke eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian kanssa aluehallintovirastojen toteuttaman opetustoimen johdon ja rehtoreiden koulutuskokonaisuudesta.
- Kartoitetaan tarpeet ja toteutetaan vammaisten ja vanhusten asumispalveluiden parissa työskenteleville suunnatun perus- ja ihmisoikeuskoulutushankkeen mukaisia toimia yhdessä eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian ja muiden yhteistyötahojen kanssa.
- Kartoitetaan koulutustarpeet ikäihmisten oikeuksista, tuotetaan koulutussisältöjä ja tehdään yhteistyötä muiden alan toimijoiden kanssa.
- Koulutetaan virkamiehiä EU:n perusoikeuskirjasta yhteistyössä oikeusministeriön ja EU:n perusoikeusviraston kanssa ja kartoitetaan tarvetta laajentaa koulutusta muihin kohderyhmiin.
- Tuetaan Helsingin yliopiston, oikeusministeriön ja Ihmisoikeuskeskuksen yhteistä hanketta demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämiseksi opettajakoulutuksessa.
- Annetaan asiantuntijatukea PIO-koulutusta tekeville tahoille mm. aiheesta ihmisoikeudet ja yritystoiminta, kohderyhmänä erityisesti hoiva-alan yritykset.

Perus ja ihmisoikeustutkimus

- Seurataan perus- ja ihmisoikeustutkimusta erityisesti Ihmisoikeuskeskuksen toiminnan painopistealueilla.
- Tehdään selvityksiä ajankohtaisista aiheista joko itsenäisesti tai yhteistyössä muiden tahojen kanssa.
- Osallistutaan kansainväliseen tutkimushankkeeseen YK:n sopimusvalvontaelinten suosituksen vaikutuksesta 20 maassa.

Perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen seuranta

- Toteutetaan yhteistyössä oikeusministeriön kanssa kyselytutkimus, joka täydentää EU:n perusoikeusviraston kaikissa jäsenmaissa toteutettavaa kyselytutkimusta (Fundamental Rights Survey). Kysymyksillä selvitetään vastaajien yleistä tietämystä perusoikeuksista, käsityksiä eri oikeuksien tärkeydestä ja kokemuksia niiden toteutumisesta arjessa Suomessa. Kyselytutkimuksen kansallinen lisäotanta kohdistetaan erityisesti kielivähemmistöihin (ruotsi, venäjä, arabia) ja vammaisiin henkilöihin.
- Julkaistaan näitä koskevia raportteja yhteistyössä oikeusministeriön kanssa.
- Seurataan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden oikeuksien toteutumista ja tehdään tarvittaessa näistä omia selvityksiä.
- Kansallisen PIO-toimintaohjelman täytäntöönpanoa seurataan valittujen teemojen osalta riippumattomana PIO-verkoston asiantuntijana.
- Osallistutaan ajankohtaisiin kansainvälisiin raportointiprosesseihin.

YK:n vammaisyleissopimuksen edistäminen ja seuranta

- Jatketaan suunnitelmallista yhteistyötä vammaisjärjestöjen ja viranomaisten kanssa vammaisyleissopimuksen edistämiseksi ja seuraamiseksi toiminnan päällekkäisyyksiä välttäen.
- Seurataan vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista yleisesti ja kerätään erityisesti kokemusperäistä tietoa ja tehdään aloitteita hyödyntäen kahta kyselyaineistoa..
- Seurannassa kertynyttä aineistoa käytetään myös YK:n vammaisten oikeuksien komitealle annettavaa rinnakkaisraporttia varten. Tämän suunnittelua ja valmistelua jatketaan.
- Ihmisoikeusvaltuuskunnan pysyvä jaosto vammaisten ihmisoikeuskomitea (VIOK) osallistuu seurantaan osana kansallista seurantamekanismia. VIOK tekee oman työsuunnitelmansa.
- Toteutetaan kevään 2019 vaalien aikana äänestyspaikkojen esteettömyyskartoitusta osana eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian vammaistiimiä.

Ihmisoikeusvaltuuskunnan toiminta ja muu yhteistyö

- Jatketaan Ihmisoikeusvaltuuskunnan työsuunnitelmassa olevien ajankohtaisten teemojen käsittelyä valtuuskunnassa.
- Järjestetään työpajat, joissa käsitellään perus- ja ihmisoikeuksien seuranta ja vaikuttamistyötä. Tehdään vaikuttamistyön pohjapaperi ajankohtaisista perus- ja ihmisoikeusaiheista ennen kevään vaaleja.
- Arvioidaan valtuuskunnan toimintaa loppuvuodesta 2019 uuden valtuuskunnan asettamista ajatellen vuonna 2020.
- Tehdään suunnitelmallista yhteistyötä perus- ja ihmisoikeuksien edistämiseksi ja seuraamiseksi kotimaassa (riippumattomat PIO-toimijat, viranomaiset, eduskunta, yliopistot, tutkimuslaitokset, järjestöt, media).

Osallistuminen kansainväliseen ja eurooppalaiseen yhteistyöhön

- Osallistutaan kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden väliseen yhteistyöhön ENNHRin ja GANHRin hallitusten jäsenenä (3/2019 saakka).
- Osallistutaan omien toiminnan painopisteiden mukaisesti kummankin verkoston tilaisuuksiin ja työryhmien toimintaan ja tehdään alueellista tai kahdenvälistä yhteistyötä muiden kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden kanssa.
- Jatketaan yhteistyötä EU:n perusoikeusviraston kanssa mm. tutkimus- ja tiedotustoiminnassa sekä kyselytutkimusten toteuttamisessa.
- Tehdään yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen kanssa omien toiminnan painopisteiden mukaisesti.
- Haetaan uudelleen akkreditaatiota (A-statusta) GANHRI:n akkreditaatiokomitealta yhdessä EOA:n kanssa.
- Osallistutaan Suomen Euroopan neuvoston ja EU-puheenjohtajuuskauden perus- ja ihmisoikeusaiheisiin tilaisuuksiin.

IHMISOIKEUSKESKUS
MÄNNISKORÄTTSCENTRET
HUMAN RIGHTS CENTRE

00102 Eduskunta, Helsinki
www.ihmisoikeuskeskus.fi

00102 Riksdagen, Helsingfors
www.manniskorattscentret.fi